

The views of teachers about the ethical behaviors of Educational supervisors and Ministry's supervisors

Eğitim denetmenleri ile Bakanlık denetmenlerinin etik davranışlarına ilişkin öğretmen görüşleri¹

Nurhayat Çelebi²

Abstract

The research was carried out to determine primary and high school teachers' perceptions of their supervisors' ethical behaviours. The model of the research is descriptive survey. The inspected teachers were preferred to be chosen as a study group and the research was conducted with 112 teachers. 52 of these teachers were working in high school while 60 of them were working in primary school. The measurement tool, consisting of 37 items, used in this research was developed by Akyıldız (2007) to measure teachers' perceptions of ethical behaviours. The scale was formed as Likert type. Cronbach Alpha of the scale was found .95. Factorial sub-dimensions' item total correlation coefficients were varying between .75 and .46. The methods used in data analysis process were factorial analysis, in independent samples t test, two-way ANOVA, in independent samples non-parametric Kruskal Wallis H, Mann Whitney U. Besides, the correlation among the items were considered. According to the results of factorial analysis, teachers' perceptions of ethical behaviours were formed within 5 groups. Namely these

Özet

Bu araştırma, ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin, kendilerini denetleyen denetmenlerinin etik davranışlarına yönelik algılarını belirlemek için yapılmıştır. Araştırma, tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Çalışma grubu olarak öğretmenlerin seçiminde denetim geçirmiş olan öğretmenler tercih edilmiş ve araştırma 112 öğretmenle gerçekleştirilmiştir. Bu öğretmen grubundan 52'si ilköğretim okullarında, 60'ı ise ortaöğretimde çalışmaktadır. Araştırmada kullanılan ölçme aracı, Akyıldız (2007) tarafından öğretmenlerin etik davranış algılarını ölçmek için geliştirilmiş 37 maddeden oluşan bir ölçektir. Ölçme aracı, 5'li Likert dereceleme tipine göre düzenlenmiştir. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .95'tir. Ölçeğin faktör alt boyutlarına ilişkin madde toplam korelasyon katsayıları .75 ile .46 arasında değişmektedir. Verilerin analizinde faktör analizi yapılmış, bağımsız gruplarda t testi, çift yönlü ANOVA ve bağımsız gruplarda parametrik olmayan Kruskal Wallis H ve Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Ayrıca maddeler arası

¹Bu araştırma, 26 – 28 Ekim 2011 tarihleri arasında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi “Değerler Eğitimi Sempozyumu”nda bildiri olarak sunulmuştur. Anketin uygulanmasında ve ilk metnin oluşturulmasında emeği geçen öğretmen Talha Bektaş'a teşekkür ederim.

²Doc. Dr., Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, nurcelebi@marmara.edu.tr

sub-groups are “professional moral”, “common sense”, “honesty”, “objectivity” and “responsibility”. Teachers’ perceptions related to supervisors’ ethical behaviors were meaningfully different considering school type, where as it didn’t show a meaningful difference according to gender and task type. When the differences and the relation between each factorial sub- dimension and independent variables were examined, according to job experience in “objectivity, honesty and responsibility” sub- dimensions and according to educational level in “honesty” sub- dimension, meaningful differences were determined. According to the results of the research, teachers found ministry’s supervisors more positive than educational supervisors for their etical behaviours in general.

Keywords: Ethics, value, supervision, educational supervisor, ministry’s supervisor.

korelasyonlara da bakılmıştır. Faktör analizi sonuçlarına göre, öğretmenlerin etik algıları beş boyutta toplanmıştır. Bu boyutlar: “meslek ahlakı, sağduyu, objektiflik, dürüstlük, sorumluluk” olarak adlandırılmıştır. Öğretmenlerin, denetmenlerinin etik davranışlarına ilişkin algılarında okul türüne göre anlamlı farklılık olduğu görülmüş, ancak cinsiyete ve görev türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Öğretmenlerin tümünün faktör alt boyutları ile bağımsız değişkenler arasındaki ilişki ve farklılıklar incelendiğinde; mesleki deneyime göre “objektiflik, dürüstlük, sorumluluk” alt boyutlarında, eğitim düzeyine göre, “dürüstlük” alt boyutu arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenler genelde etik davranış yönünden Bakanlık denetmenlerini Eğitim denetmenlerinden daha olumlu algılamışlardır.

Anahtar Kelimeler: Etik, değer, öğretmen performansı, denetim, eğitim denetmeni, Bakanlık denetmeni.

Giriş

Eğitim yönetimi süreçleri, genel kabul görmüş şekliyle, karar verme, planlama, örgütlenme, iletişim, etkileme, eşgüdümleme ve denetleme olarak bilinmektedir (Başar, 2006:158). Bu süreçlerin içinde yer alan denetim ise; kamu ve kurum yararına insan davranışlarını kontrol etme sürecidir. Bu sürecin işleyişini yani, önceden kararlaştırılmış amaçların gerçekleşme derecesini bulmak ve etkililiğini sağlamak için her kurumda denetim yapılmaktadır. Ayrıca denetmen davranışları, kurumda görevli personelin çalışmalarını da etkileyen bir süreçtir (Başaran, 2000:137; Bursalıoğlu, 1987:172).

Eğitimde etik değerler konusu yeni bir yüzyılın başlangıcında eğitim yönetimi ve denetimi alanında temel olarak öncelikli alanlardan birisi olmuştur. Etik sözcüğü Yunanca “karakter” anlamına gelen “ethos” sözcüğünden türetilmiştir. Bu nedenle etik, insan eylemlerinin ahlaki değerlerini irdelemektedir. Eğitim denetmenlerinin davranışlarında iki temel etken rol oynamaktadır. Bunlardan birincisi yasalar, diğeri ise etik değerlerdir (Özdemir, 2008:182). Bu bağlamda kamu görevlilerinin sorumluluk alanları ile ilgili olarak kimi zaman etik değerleri içselleştirmesi ve buna

göre eylemlerde bulunmaları genel bir beklentidir. Mesleki ve toplumsal değişmeler, yöneticileri sürekli olarak etik sorunlarla yüz yüze getirmektedir. Etik değerler ve ilkeler, yasalar ve siyasalar, bir kimsenin gerçekte neye inanması gerektiği ve inandığını söylediği davranışların oluşmasında sağlam bir temel oluşturmaktadır (Aydın, 2001: 40). Etik kavramı, belli tür eylemler ve uygulamalar arasındaki bağlantıları görmemize yardımcı olan iyilik, dürüstlük, adalet, erdem, suç ve kabadayılık gibi kavramlardan oluşan akılcı bir çerçeveyi içermektedir ve bu çerçeveden yola çıkarak, toplumsal uzlaşma yoluyla, söze dökülmesi gerekmeyen genel iyi ve kötü davranış kuralları oluşturulmuştur. Etik, bireyin kendisine aktarılan değerleri sorgulaması üzerinde düşünerek “iyi”yi gerçekleştirmek için çaba sarf etmesine dayalı bilinçli bir kabuldür (Pieper, 1999:30; Haynes, 2002:21). Etik davranış ilkeleri, bir tür inanç ve ilkeleri ifade etmektedir. Bir davranış ilkesi, bir bilgi değil, bir düşüncedir. Yapılması- yapılmaması gereken ya da yapılmasına izin verilen-verilmeyen konularda bir düşüncüyü dile getirmektedir (Kuçuradi, 1988:70). Değerler, hangi düşüncenin uygun olduğunu anlatırken etik, bu düşüncelerle ne yapılması gerektiğini ve bu düşüncelerin uygulamasının nasıl olacağına işaret etmektedir (Aktaş, 2002:97).

Meslekî etik, bir meslek grubu tarafından oluşturulan etik olup, bu grup ne kadar güçlü kurulmuş ve grupta ne kadar köklü kural ve değerler yerleşmiş ise, etik ilkeleri de o kadar etkili olmaktadır (Durkheim, 1949'dan akt. Özmen ve Güngör, 2008).

Örgütlerin amaç ve süreçlerini tanımlayan yasalar, bir bakıma yöneticilerin ve diğer işgörenlerin nasıl davranması ve neyi yapıp, neyi yapmamaları gerektiğini belirlemektedir. Ancak hukuk kurallarının var olması, her zaman onlara uyulması anlamına gelmemekte ve eğer işgörenler etik değerler açısından yeterince gelişmemişlerse, yasalar ve politikalar işgörenlerin evrensel anlamda kabul edilebilir etik davranışlar göstermelerini sağlamamaktadır (Aydın, 2001:43). Mesleğin değerleri ve etiği birbiriyle uyumlu olmak durumundadır. Dolayısıyla mesleki kurallar, o mesleğin mensubu bir kimse için çok daha önem taşımaktadır. İşgörenler, bir yandan bu kuralları izlemeli, öbür yandan kuralları inceleyip uygun olmayanları elemeli, eksik ve yetersiz olanları düzeltmeye çalışmalı ve toplumun geçerli kurallardan yararlanmasını sağlayıcı bir hizmet sunmalıdır (Sünbül, 1996:602). Starratt (2005), yönetimde etik liderliğin ön planda yer aldığını vurgulamıştır. Etik kurallar, kişilere bir model oluşturmakta ve davranışa rehberlik edebilmektedir ve bütün disiplin alanları için de geçerlidir.

Durkheim (1949), ulusu bir arada tutan ahlaki kuralların okul tarafından beslenip büyütüldüğünden bahsetmiştir. Okullar, toplumun sürekliliğinin sağlanması için demokrasi, insan hakları, özgürlük, sevgi, saygı ve hoşgörü gibi kavramları genç kuşaklara aktarmakla yükümlüdür. Eğer okullar, bazı değerlerin takdir edildiği ve öğretildiği yerler ise, orada bulunan öğretmen ve yöneticilerin de bu değerlere sahip olması gerekir. Bu da ancak anılan etik ilkelerle mümkün olabilir.

Dolayısıyla geleceğin eğitim liderleri de bu değerlerle donanmış olarak yetiştirilmelidir (Akt. Akbaba-Altun, 2003: 12). Meslek normlarının dünyadaki çeşitli mesleklere ve bu mesleklerdeki farklı uzmanlık alanlarına özgü teknik bilgi, beceri, deney gibi çeşitliliğine bağlı olarak çok sayıda ve farklı gruplar altında toplandığı görülmektedir (Yetişken, 2005: 74).

Etik davranışların benimsenmesi üst yönetimden başlamalı, orta düzey yöneticilere aktarılmalı ve örgütün tüm işgörenlerine yayılmalıdır. Bu bağlamda, eğitim işgörenleri olarak öğretmenlerin de kendilerini denetlemekle görevli denetmenlerin etik davranışlarından örnek alarak mesleki yaşantılarına etik davranışları aktarmaları beklenir. Öğretmen, denetmen ve yöneticiler de, okul içinde ve dışındaki davranışları ile öğrencilere ve topluma model olmak durumundadır. Genelde kamuda ve eğitim toplumunda etik standartların uygulanmasının zorunluluğu tartışılmaktadır. Bu tartışmalarda, okul kültürünün etik standartlarla beslenen bir yapıya sahip olmasının gerekliliği de vurgulanmaktadır (Çelebi, Akdağ, Yüksel, Canel, İmamoğlu ve Dünder, 2009; Smith ve Goldblatt, 2007).

Etik davranışlar, denetmen-öğretmen ilişkisinde iyi, istendik, beğenilen, doğru kabul edilen durumların varlığına işaret etmektedir. Denetimin niteliğini etkileyen boyutlardan biri de “etik ilişkiler düzeyi ve kişilerin davranışlarıdır” denilebilir (Uğurlu, 2010: 67). Bernard (1994), denetimin etik ve yasalara uygun boyutlarının; “denetmenlerin danışma becerisine sahip, öğretmenlerle terapötik ilişki kurabilen, güven duyulan, sorumluluk sahibi ve gayretli kişiler olması” gerektiğinin altını çizmiştir.

Kamu yönetiminde etik, devlete ve kurumlarına karşı güven oluşturmanın ve bunu korumanın hayati bir unsurudur. Kamu yönetiminde etik, ayrıca uygulamaların, teamüllerin ve genelde davranışların sınındığı bir temel oluşturarak, kamuoyuna çıkarlarının korunduğu ve işlerin doğru olarak yapıldığına dair güven veren bir kavramdır (Yüksel, 2005:347). Kamu yönetiminde etik ilkeler, Birleşmiş Milletler tarafından 2002 yılında yayınlanan bir kanun ile üye devletlere duyurulmuştur (Bileşmiş Milletler, 2002). Türkiye’de de “Denetim Görevlilerinin Uyacakları Mesleki Etik Davranışlar” 27699 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu yönetmeliğe göre, etik davranış ilkeleri şu şekilde belirlenmiştir: (1) Tarafsızlık ve nesnellik, (2) Eşitlik, (3) Dürüstlük, (4) Gizlilik, (5) Çıkar çatışmasından kaçınma, (6) Nezaket ve saygı, (7) Yetkinlik ve mesleki özen (Resmi Gazete, 2005).

“İlköğretim ve Eğitim Kanunu” gereğince (5.01.1961 tarih ve 222 sayı), okul öncesi eğitim kurumları ve ilköğretim okulları eğitim (İlköğretim) denetmenleri tarafından denetlenmektedir. Okul türü değişkeninin ikinci parametresi olan “Ortaöğretim” ise her türdeki ortaöğretim kurumunu (Anadolu Lisesi, Genel Lise, Meslek Lisesi...) içine almaktadır. Bu kurumların tamamı Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı’na bağlı bakanlık denetmenleri tarafından

denetlenmektedir. Denetmenlerin bu etik ilkeleri etkili ve verimli kullanabilmeleri tamamıyla denetmenlerin etik anlayış ve sorumluluklarına bağlıdır. 14/09/2011 tarihinde yürürlükten kaldırılan 3797 sayılı kanun (Resmi Gazete, 1992) ve aynı tarihte yürürlüğe giren 452 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (Resmi Gazete, 2011), Türk Milli Eğitim Sistemi içerisinde denetim mekanizmasının iki farklı alanda yürütülmesine dayanak teşkil etmektedir. Önceki kanunda “müfettiş” kelimesi kullanılırken, yeni düzenlemede “denetmen” kelimesi kullanılmaya başlamıştır. Ancak, temel olarak merkez teşkilata bağlı “bakanlık denetmenleri” görev tanımları gereği ortaöğretim kurumlarını denetlemekle, il milli eğitim müdürlüklerine bağlı “eğitim denetmenleri” (eski adı: İlköğretim Müfettişi) ise illerde ilköğretim okulları ve okul öncesi eğitim kurumlarını denetlemekle görevlidir.

Denetim mekanizmalarının iyi çalıştırılması kamu yönetimi için özel önem taşımaktadır. Denetim süreci gerçekleştirildikten sonra kararları doğru, yanlış olarak sınıflandırmak ve karar vericileri konunun bütününe bakmaksızın her hata için cezalandırmak, kamu yöneticilerini korkak, karar alamaz ve kamu kaynaklarını verimli kullanamaz bir konuma getirdiği bilinmektedir ve bu durum birçok ülkede de kabul edilmektedir.

Denetim mekanizmalarının yönetsel süreçleri iyileştirmek, etik değerlere uygun davranışları teşvik etmek ve performans geliştirici hedeflerine uygun çalışmalar yapmak gibi yeni kamu yönetimi anlayışının sürdürülebilirliğinin sağlanması açısından önemli bir görevi vardır (Argüden, 2003). Öğretmenlerin iş başarısı olarak tanımlanabilen performanslarının değerlendirilmesinde etik ilkelerin göz ardı edilmesi, onların performansını olumsuz etkileyen faktörlerden biridir (Bostancı ve Yolcu, 2011). Bu açıdan performans değerlendirme, örgütsel adaletin dağıtımında bilgi iletimini sağlayan temel araç olarak karşımıza çıkmaktadır Performans değerlendirme sürecinde kullanılan performans kriterleri, tüm etik hedefleri ve amaçları destekleyici ve bunlarla tutarlı eylemleri içermek durumundadır (Weaver ve Trevino, 2001:124, Akt.Sayılı, Kızıldağ, 2007). Etkili bir eğitimin gerçekleştirilmesini sağlama çabalarında denetim, insan ilişkilerine dayalı bir süreç olarak işlevsel bir belirleyiciliğe sahiptir. Denetmen, bir taraftan mevcut durumu tespit etmeye çalışırken, diğer taraftan eğitici personelin performansını değerlendiren, gelişme ve değişme yönünde liderlik yapan kişidir. Ancak tüm bu işlerin gerçekleşmesinde etik unsur, her zaman önemini korumakta ve denetimle ilgili değerlendirmelerin merkezinde yer almaktadır (Özmen ve Güngör, 2008:138).

Vacca'nın (1986) yaptığı çalışmada, öğretmen değerlendirmelerinin nesnel bir biçimde yapılmadığı, değerlendirmelerde öğretmenlerin kişiliği ve meslektaş ilişkilerinin değerlendirilmesinde önemli rol oynadığı belirtilmiştir. Öğretmenler üzerinde yapılan başka çalışmalarda da ilköğretim düzeyinde denetmenlerin yeteri kadar donanımlı olmadığı, rehberlik ve teftiş sürecinde etik ilkelere uyulmadığı, performans değerlendirmede etik davranılmadığı, öğretmenlerin beklentilerine cevap

verilemediği, denetmenlerin etik davranışlara uyma düzeylerinin istenen seviyede olmadığı tespit edilmiştir (Özmen ve Güngör, 2008; Kahraman, 2003; Dağlı ve Akyıldız, 2009). Ünal, Ümmet ve İnal'ın (2010) yaptığı araştırmada da öğretmenlerin “denetmenlerin kendi düşünce ve görüşlerinin kabul edilmesini istemeleri, kendilerini üst olarak görmeleri, öğretmenlerin ders verirken denetmenlerin öğretmen ile ilgili evraklarla uğraştıkları” ifadelerine “çoğu zaman” katıldıkları belirtilmiştir.

Etik, her toplumun kültürel değerlerini de öne çıkarmaktadır. Bu bakımdan okulların toplumsal değerleri genç kuşaklara aktarma görevi de vardır. Bu kurumların devamlılığının sağlanması için denetim ve kontrol süreçlerinin etik ilkeler doğrultusunda işlemesi gerekir. Eğitim sistemimizde, denetim sürecinin daha verimli geliştirilmesi açısından eğitim denetmenlerinin etik ilkelere bağlı olarak denetim yapmaları önemli bir konudur.

Bu araştırma, eğitim denetmenleri ile bakanlık denetmenlerinin etik davranışlarının öğretmenler tarafından nasıl algılandıklarını belirlemek için yapılmıştır. Bu amaçla, bu çalışmada aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır.

1. Öğretmenler, denetmenlerin etik davranışlarını hangi alt boyutlarda algılamaktadır?
2. Öğretmenlerin, denetmenlerin etik davranışlarını buldukları okul türü değişkenine göre algılayışlarında bir farklılık var mıdır?
3. Öğretmenler, denetmenlerin etik davranışlarını; a) Cinsiyet, b) Mesleki deneyim, c) Eğitim düzeyi değişkenlerine göre algılayışlarında bir farklılık var mıdır?
4. Öğretmenler, denetmenlerinin etik davranışlarını buldukları okul türüne göre algılayışlarında a) Cinsiyet, b) Mesleki deneyim, c) Eğitim düzeyi değişkenlerine göre bir farklılık var mıdır?

Yöntem

Araştırma modeli

Araştırma, tarama modelinde betimsel nitelikte bir çalışmadır. Tarama modelleri, geçmişte ve halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yöntemidir (Karasar, 2010:77). Bu bölümde, araştırmanın çalışma grubu, veri toplama araçları ve verilerin değerlendirilmesinde kullanılan istatistiksel analizler rapor edilmiştir.

Çalışma Grubu

Çalışma evrenini oluşturan öğretmenler, 2010-2011 eğitim- öğretim yılında İstanbul Avcılar ilçesinde 4 lisede çalışan 180 ve 4 ilköğretim okulunda çalışan 160 öğretmendir. Ancak, bu öğretmenlerin seçiminde daha önce teftiş geçirmiş olan öğretmenler olmasına dikkat edilmiştir.

Katılımcılara 150 anket dağıtılmıştır. Geriye dönen anket sayısı, 4 genel liseden 70 adet, 4 ilköğretim okulundan 58 adettir. Geriye gelen bu anket formlarından değerlendirmeye giren genel liselerde çalışan öğretmenlerden 60, ilköğretim okullarında çalışan öğretmenlerden 52'dir. verdikleri yanıtlar İstatistiksel analizler 112 kişi üzerinden yapılmıştır. Bu suretle araştırmada çalışma evrenin %32,9'una ulaşılabilmektedir.

Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada, Akyıldız (2007) tarafından geliştirilmiş 37 maddelik 5'li Likert tipinde hazırlanmış bir ölçek kullanılmıştır. Ölçeğin araştırmacı tarafından yapılan güvenilirlik çalışmasında Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı .95'tir. Bu çalışmada da ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı .95 olarak teyit edilmiştir. Yine ölçeğin yarı testten elde edilen Spearman Brown iç tutarlık katsayısı .92 olarak hesaplanmıştır. Verilerin yorumlanmasında veri toplama aracındaki her maddeye ilişkin verilen değerler, o maddenin gerçekleşme düzeyinin göstergesi olarak kabul edilmiştir. İfadelerin yorumlanmasında ölçeğin seçenekleri ve puan sınırları ise şöyledir: “Hiç Katılmıyorum” 1.00 – 1.79; “Az Katılıyorum” 1.80– 2.59; “Orta Derecede Katılıyorum” 2.60 – 3.39; “Çok Katılıyorum” 3.40 – 4.19; “Tamamen Katılıyorum” 4.20 – 5.00'dir. Bilgi toplama formunda kişisel değişkenler olarak “okul türü, cinsiyet, mesleki deneyim (kıdem), öğrenim durumu” yer almıştır.

Verilerin Analizi

Veriler, SPSS 17.0 paket programında değerlendirilmiştir. Çalışma grubundan elde edilen toplam puanlara ilişkin dağılım Kolmogrov-Smirnov Z testi ile incelenmiş ve toplam puanların normal dağılım gösterdiği görülmüştür (K-S= .872, df=111, Ss.786, p<.05). İstatistiksel teknik olarak verilerin analizinde frekans dağılımları, yüzdellikler ve açımlayıcı faktör analizi, bağımsız gruplar için t testi, gözenekler arası farkın fazla olduğu değişkenlerde ise parametrik olmayan testler kullanılmıştır. Bu amaçla iki kategorili değişkenlerde “ ilişkisiz ölçümler için Mann Whitney U Testi” ikiden fazla değişkenlerde “Kruskal Wallis-H Testi” ve çift yönlü ANOVA uygulanmıştır. Büyüköztürk (2007), dağılımın normal dağılımdan aşırı sapma göstermediğinin varsayılması için öngörülen örneklem büyüklüğünün 30 ve üzerinde olmasına karşın alt grupların her birinin büyüklüğünün 15 ve altında olması durumunda parametrik olmayan bir istatistiğin kullanılması anlamlılık düzeyinde önemli bir sapmaya yol açmayacağını belirtmektedir. Araştırmada faktörlerin ilişkilerini belirlemek için Pearson Momentler Çarpım Korelasyon katsayısı kullanılmıştır. Ayrıca Levene's istatistiğine göre örneklemin homojen olduğu saptanmış, elde edilen veriler tablolar halinde açıklanmıştır. Tablo değerlerinin anlamlılık düzeyi p<.05 olarak kabul edilmiştir.

Öğretmenlerin kişisel bilgilerine ilişkin değerlendirmelerde; Araştırmaya katılanların %43,8'i (n=49) erkek, %56,3'ü (n=63) kadındır. Öğretmenlerin %46,4'ü (n=52) ilköğretim, %53,6'sı (n=60) ortaöğretim kurumunda çalışmaktadır. Öğretmenlerin %5,4'ü (n=6) ön lisans, %86,6'sı (n=97)

lisans ve % 8'i (n=9) ise yüksek lisans mezunudur. Öğretmenlerin %45,5'i (n=51) 1- 10 yıl, %37,5'i (n=42) 11 – 20 yıl, %17'si (n=19) ise 21 yıl ve üzerinde mesleki deneyime sahiptir. İstatistiksel işlemler için ölçeğin yapısını belirlemek amacıyla alınan örneklemin faktör analizi yapmaya yeterli olup olmadığı Kaiser-Meyer-Olkin testi ile sınınanmış ve elde edilen değer .904 olduğu görülmüştür. Bu değer .50'den yüksek olması, verilerin faktör analizi yapmaya uygun olduğunu göstermiştir.

Barlett testi (Bartlett's Test of Sphericity) Chi-Square 2816,593 ve df:666,p=.000 olması, alınan örneklemin verilerin geldiği evrende, ilgili özelliklerin çok boyutlu bir yapı sergilediğini ortaya koymuştur. Literatürde faktör örüntüsünün oluşturulmasında 0,30 ile 0.40 arasında değişen faktör yüklerinin alt kesme noktası olarak alınabileceği belirtildiği için temel bileşenler analizi ve Varimax Rotation faktör yükleri 0,40'a eşit ya da büyük olan maddeler ölçeğe alınmıştır (Tabachnick, Fidel, 2007; Büyüköztürk, 2007: 123-136). Ölçeğin tümü ve Varimax Rotation sonucu belirlenen her bir alt boyut için iç tutarlık katsayıları Cronbach Alpha formülüyle hesaplanmıştır. Ölçekten alınan en yüksek puan 185, en düşük puan 37'dir. Ölçeğin yapı geçerliği için yapılan faktör analizi sonucuna göre ölçeğin beş faktörlü bir yapıya uygun olduğu belirlenmiştir. Etik ile ilgili literatür de göz önüne alınarak her bir boyut altında toplanan maddelere ortak bir ad verilmiştir. Bu faktör alt boyutları "Meslek ahlakı, sağduyu, objektiflik, dürüstlük ve sorumluluk" adı altında beş faktörde toplanmıştır. Faktör alt boyutlarına ilişkin madde toplam korelasyon katsayıları .75 ile .46 arasında değişmektedir. Felsefi literatürde faktör adlarının içerdiği anlamlar aşağıda verilmiştir:

Meslek ahlakı: Vazife şuur ve sorumluluk.Kişinin kendi kendine verebileceği yükümlülük Aynı meslekten bireylerin birbirleri ile ilişkilerinde belli davranış kalıplarına uymaları.

Sağduyu (Özgür irade): Sağlam duyu yeteneği. Akl-ı selim. İyi ile kötüyü, doğru ile yanlış ayırarak doğru karar verme.

Objektiflik: Gerçeğe varmak amacıyla, taraf tutmadan inceleme yapan, hüküm veren, objektif.

Dürüstlük: Soru-yanıt ilişkisine dayanan bir bilgi alışveriş sürecinde yanıtlayıcının olanı aktarması, gözlemcinin ise aktarılan bilgiyi yanlılığa düşmeden saptaması.

Sorumluluk: Kişinin kendi eylemlerini ya da kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesi, mesuliyet (TDK Türkçe Sözlük, 2008; Akarsu, 1979 ve Cevizci, 1999).

Tablo 1’de faktör analizi sonuçları ve faktör analizi ile ilgili değerler verilmiştir.

Tablo1. Etik alt boyutlarına göre, eigen value, varyans % ve kümülatif varyans değerleri

No	Faktörler	Eigen Value	Varyans %	Kümülatif Varyans %
1	Meslek Ahlakı	6.60	17.85	17.85
2	Sağduyu	5.09	13.77	31.61
3	Objektiflik	4.19	11.34	42.95
4	Dürüstlük	4.19	11.34	54.29
5	Sorumluluk	2.42	6.56	60.85

Faktör analizi sonuçlarına göre; faktör alt boyutlarının tüm ölçek puanları içindeki varyansın %60,85’ini oluşturduğu görülmüştür. İlk faktör, toplam varyansın %17,85’ini, ikinci faktör %31,61’ini, üçüncü faktör %42,95’ini, dördüncü faktör de %54,29’unu, beşinci faktör %60,85’ini açıklamaktadır. Bu değerler, ölçek maddelerinin açıkladığı toplam varyans için özellikle sosyal bilimler alanları için yeterli görülmektedir (Büyüköztürk, 2007).

Tablo 2. Etik ölçek maddelerinin faktör madde boyutları, faktör yükleri ve madde toplam korelasyonu

Faktör Alt Boyutları		F.yükleri	Md.topl.korelasyon
Madde. 1. Faktör Meslek Ahlakı Alt Boyutu. Alpha=.920			
29	Öğretmenleri kendi inançları için zorlamaz.	.777	.682
37	Herhangi bir gruba üyeliklerini simgeleyen takıları(rozet) takmaz.	.736	.664
26	Temiz, tertipli ve düzenlidir.	.691	.751
25	Hediye kabul etmez.	.656	.643
28	Öğretmenlerin vicdan özgürlüğünü engellemez.	.645	.675
30	Öğretmenlerin Bakanlık aleyhine konuşmalarına muhatap olmaz.	.637	.664
14	Kişilere dinsel, ahlaki ve politik nedenlerle ayrıcalıklı davranmaz.	.634	.711
36	İnceleme ve araştırma için gerekli olmadıkça özel yaşama ilişkin bilgi vermekten kaçınır.	.596	.609
27	Yasaların gerektirdiği durum dışında öğretmenlerin atama, yükselme ve brans değişikliği gibi haklarını engelleyici tutumlardan kaçınır.	.546	.551
32	Kanaatini denetlemenin sonuna bırakır.	.542	.677
17	Öğretmenlerle iletişimde saygılı bir dil kullanmaya özen gösterir.	.506	.690
33	İncelemelerinde öğrencilerin sağlık ve güvenliğinin korunması için gerekli çabayı gösterir.	.493	.683
12	Her türlü yargı ve eleştiriyi öğrencilerin göremeyeceği mekanlarda gerçekleştirir.	.422	.598
18	Mesleki çalışmalarında kendi uzmanlık alanı dışına çıkmamaya özen gösterir.	.421	.626
Madde. 2.Faktör “Sağduyu” Faktör Alt Boyutu. Alpha=.868			
4	İyi bir dinleyicidir.	.770	.615
35	Öğretmenlerin kusurlarını aramak veya cezalandırmak yerine mesleğe bağlanması ve enerjisini okul için kullanmasını teşvik etmeye çaba gösterir.	.717	.692
21	Değerlendirmeyi kişisel görüşe göre değil, belgelere dayandırır.	.620	.652
6	Öğretmenleri tanımaya ve anlamaya çalışır.	.617	.580
5	Mesleğini öğretmenler üzerinde bir baskı aracı olarak kullanmaz.	.590	.617
9	Deneyimlerini öğretmenlerle paylaşır.	.554	.632
22	Sözleriyle davranışları arasında tutarlılık gösterir.	.453	.726
Madde. 3. Faktör “Objektiflik” Alt Boyutu. Alpha=.649			
3	Öğretmenlere karşı kırıcı değildiler.	.724	-.478

11	Kişisel görüş ve yorumlarında dikkatlidir.	.561	.640
31	Önyargılı davranmaz.	.550	.633
16	Erkek ve kadın öğretmenlere eşit olarak davranır.	.538	.551
34	Öğretmenlerin yeterliklerini ilişki kurmaktan çekinir.	.537	.608
24	Yetkisini yasal sınırlar dışında kullanır.	.476	.615
Madde. 4. Faktör "Dürüstlük" Alt Boyutu. Alpha=.861			
1	Dürüsttürler	.737	.688
2	Bireysel farklılıklara karşı hoşgörülüdür.	.662	.657
7	Resmiyet ve gizliliğe uyar.	.641	.635
8	Öğretmenlerin değerli olduğuna inanır.	.607	.672
13	Değerlendirmelerde objektif davranır.	.551	.733
15	Sorunların çözümünde tarafsızdır.	.417	.682
Madde. 5. Faktör Sorumluluk Alt Boyutu Alpha=.703			
19	Denetim zamanını önceden haber verir.	.850	.577
20	Öğretmenle birlikte zamanında derse girer.	.560	.534
23	Soruşturma sürecinde korku ve panik havası yaratmaktan kaçınır.	.521	.459

Tablo 2'ye göre faktörleri oluşturan maddelerin yük değerleri incelendiğinde 1. Alt boyutun yük değeri .78- .42, Cronbach α .92; ikinci. alt boyutun yük değeri .77-.45, Cronbach α .87; üçüncü alt boyutun yük değeri .72-.48, Cronbach α .65; dördüncü alt boyutun yük değeri .74-.42 Cronbach α .86; beşinci alt boyutun yük değeri .85-.52, Cronbach α .70 olarak belirlenmiştir. Alt boyutların madde toplam korelasyonları ise; 1. Alt boyut için .75-.55, ikinci alt boyut için .69-.45, üçüncü alt boyut için .64- .48, dördüncü alt boyut için .73-.64, beşinci alt boyut için .58- .46 bulunmuştur. Bu değerler, ölçeği oluşturan maddelerin hem birbiri ile tutarlı, hem de faktörleri oluşturan maddelerin oldukça yüksek bir iç tutarlığa sahip olduğunun bir göstergesidir.

Bulgu ve Yorumlar

Bu bölümde alt problemlere uygun olarak, çalışmaya katılan öğretmenlerin, denetmenlerin etik davranışlarına ilişkin faktör ortalamaları, bağımsız değişkenlere göre (cinsiyet, mezuniyet, mesleki deneyim) aralarındaki ilişki ve farklılıklarla ilgili bulgulara yer verilmiştir. Ayrıca okul türü değişkeni bir bağımsız değişken olarak alındığında öğretmen algılarına göre denetmenlerin etik davranışlarında farklılık olup olmadığına bakılmıştır. Son olarak da faktörler arası korelasyona bakılmış ve sonuçlar tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlerin denetmenleri algılayışlarının etik alt boyutlarına ilişkin ortalama ve standart sapma ve Alpha değerleri

No	Faktörler	Madde sayısı	\bar{X}	Ss.	Alpha
1	Meslek Ahlakı	14	3.64	.692	.92
2	Sağduyu	7	3.03	.790	.86
3	Objektiflik	6	3.17	.626	.64
4	Dürüstlük	6	3.01	.822	.86
5	Sorumluluk	3	3.35	.896	.70

Tablo 3'e göre; öğretmenler, genel olarak faktörler dikkate alındığında eğitim denetmenleri ve bakanlık denetmenlerinin mesleki etik değerlere bağlı kaldıklarını düşünmektedirler. Öğretmenler, genelde denetmenlerin "Dürüstlük" ($\bar{x}=3,01$) ile "Sağduyu" ($\bar{x}=3,03$) alt boyutlarını diğer boyutlara göre daha düşük algılamışlardır.

Tablo 4: "Etik Davranış Ölçeği"nin okul türü değişkenine göre aralarındaki farklılığı gösteren t-testi

Okul Türü	n	\bar{x}	Ss.	Sd	t	P
İlköğretim	52	2,99	0,55	110	-6,117	,000
Ortaöğretim	60	3,62	0,52			

Levene eşitlik testi $p=,665 > .05$

Tablo 4'de öğretmenler, bakanlık denetmenlerini ilköğretim denetmenlerine göre, denetim esnasında etik ilkelere daha bağlı olarak hareket ettiklerini düşünmektedirler ($t_{(110)} = -6,117, p < .05$). Ortalamalar dikkate alındığında, bakanlık denetmenleri, eğitim denetmenlerine göre denetim sırasında daha olumlu davranış sergilemektedirler (Eğitim denetmenleri, $\bar{x} = 2,99$, Bakanlık denetmenleri, $\bar{x} = 3,62$). Akyıldız'ın (2007) araştırmasında da ilköğretim öğretmenleri, Eğitim denetmenlerinin etik davranışlarındaki algıları düşüktür ($\bar{x} = 2,71$).

Tablo 5. Etik faktör alt boyutlarının okul türü değişkenine göre aralarındaki farklılığı gösteren t-testi sonuçları

Faktörler	Okul türü	n	\bar{x}	Ss.	Sd	t
1.Meslek ahlakı	İlköğretim	52	3.32	0,69	110	-5.05**
	Ortaöğretim	60	3,92	0,56		
2.Sağduyu	İlköğretim	52	2,61	0,64	110	-6.04**
	Ortaöğretim	60	3,40	0,72		
3.Objektiflik	İlköğretim	52	2,91	0,59	110	-4.33**
	Ortaöğretim	60	3,39	0,57		
4.Dürüstlük	İlköğretim	52	2,66	0,73	110	-5.63**
	Ortaöğretim	60	3,44	0,71		
5.Sorumluluk	İlköğretim	52	3,03	0,59	110	-3.61**
	Ortaöğretim	60	3,62	0,55		

** $p < .01$

Tablo 5'deki t- testi sonuçlarına göre; tüm faktör alt boyutlarında öğretmenlerin Eğitim ve Bakanlık denetmenlerini algılayışlarında bir farklılık olduğu görülmektedir ($p < .01$). Tüm faktör alt boyutlarındaki bu farklılık, bakanlık denetmenlerinin lehinedir. Başka bir ifade ile ortaöğretim öğretmenleri, Bakanlık denetmenlerinin denetim sürecindeki davranışlarını daha etik bulmaktadırlar.

İki grup arasında en az ortalamaya sahip faktör; ilköğretim öğretmenlerinin "sağduyu" ($\bar{x} = 2,61$) alt boyutuna ilişkin denetmenleri algılayışlarıdır. Bu boyutta öğretmenler, eğitim denetmenlerinin davranışlarının etik ilkelere uygun olmadığını düşünmektedirler. İlköğretim

öğretmenleri, bu alt boyutuna ilişkin “denetmenler öğretmenleri dinlememekte, kusur aramaya çalışmakta, onları tanımaya çalışmamakta, mesleğini bir baskı aracı olarak kullanmakta, sözleriyle davranışları arasında tutarlılık görülmemekte, deneyimlerini öğretmenlerle paylaşmamaktadır” ifadelerinde denetmenlerin etik davranmadığını düşünmektedir.

En yüksek ortalama, “meslek ahlakı” alt boyutuna ilişkin bakanlık denetmenlerinin davranışlarına yöneliktir ($\bar{x}=3,92$). Buna göre denetmenler; “öğretmenleri kendi inançları için zorlamamakta, inceleme ve araştırma için gerekli olmadıkça özel yaşama ilişkin bilgi istememekte, yasalar çerçeveler içinde görevlerini yapmaya çalışmaktadırlar” ifadeleri iki öğretmen grubu tarafından kabul gören denetmen davranışlarıdır.

Tablo 6. Öğretmenlerin cinsiyet değişkene göre etik davranış alt boyutlarına ilişkin farklılıkları gösteren t- testi sonuçları

Faktörler	Cinsiyet	n	\bar{x}	Ss.	Sd	T
1.Meslek ahlakı	Kadın	52	3.61	.68	110	-.352*
	Erkek	60	3.66	.71		
2.Sağduyu	Kadın	52	3.13	.82	110	1.21*
	Erkek	60	2.95	.76		
3.Objektiflik	Kadın	52	3.22	.61	110	.778*
	Erkek	60	3.13	.63		
4.Dürüstlük	Kadın	52	3.23	.85	110	-1.72*
	Erkek	60	2.96	.78		
5.Sorumluluk	Kadın	52	3.44	.85	110	1.08*
	Erkek	60	3.27	.92		

* p>.05

Tablo 6’da, ilk ve ortaöğretim öğretmenlerinin cinsiyet değişkenine göre, t-testi sonuçları incelendiğinde; öğretmenlerin denetmenleri algılamaları arasında bir farklılaşma görülmemiştir.

Tablo 7. Mesleki deneyim ile etik davranış alt boyutları arasında özet Kruskal Wallis H ve Mann Whitney U Sonuçları

Faktörler	Mesleki deneyim	n	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	Sd	P	Fark
Meslek Ahlakı	1-10 yıl	51	50.69	4.581	2	.101	p>.05
	11-20 yıl	42	57.86				
	21 yıl+	19	69.11				
	Toplam	112					
Sağduyu	1-10 yıl	51	50.69	5.80	2	.055	p>.05
	11-20 yıl	42	56.70				
	21 yıl+	19	71.66				
	Toplam	112					
Objektiflik	1-10 yıl	51	47.09	10.12	2	.006**	U=265.00 Z=2.91 1<2
	11-20 yıl	42	60.25				
	21 yıl+	19	73.47				
	Toplam	112					

<i>Dürüstlük</i>	1-10 yıl	51	46.57	12.25	2	.003**	U=222.50 Z= 3.47 1<2
	11-20 yıl	42	59.64				
	21 yıl+	19	76.21				
	Toplam	112					
<i>Sorumluluk</i>	1-10 yıl	51	45.56	14.00	2	.001**	U=211.50 Z=3.64 1<3
	11-20 yıl	42	60.69				
	21 yıl+	19	76.61				
	Toplam	112					

**P<.01

Tablo7’de; öğretmenlerin mesleki deneyimlerine göre denetmenlerinin etik davranışları arasında “objektiflik”(U=265.00, p<.01), “dürüstlük” (U=222.50, p<.01) ve “sorumluluk”(U=211.50, p<.01) alt boyutlarında bir farklılaşma görülmektedir. Bu farklılaşma Mann Whitney U sonuçlarına göre “objektiflik” ve “dürüstlük” alt boyutlarında mesleki deneyimi 1-10 yıl olanlar ile mesleki deneyimi 11-20 yıl arasında olanlar arasında değişmektedir. “Sorumluluk” alt boyutunda ise farklılaşma 1-10 yıl ile 21 yıl ve üzerinde çalışanlar arasındadır. Bu sonuçlar, öğretmenlerin mesleki deneyimleri arttıkça mesleğin etik değerlerine ilişkin hoşgörülü yaklaşımlarının arttığının göstergesidir. Mesleki deneyimi az olan öğretmenler, denetmenlerin denetimde özellikle “objektiflik”, “dürüstlük” ve “sorumluluk” boyutlarındaki etik değerlere uygun davranmalarını istemektedirler. Çünkü bu öğretmenlerin mesleğin başında olmaları nedeniyle denetim, onlar için önemlidir. Onlar, denetimi kendi kariyer gelişimlerini etkileyen bir süreç olarak algılamaktadırlar.

Tablo 8. Eğitim durumu ile faktör alt boyutları arasında özet Kruskal Wallis H ve Mann Whitney U sonuçları

	Eğitim Durumu	n	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	Sd	P	Fark
<i>Meslek Ahlakı</i>	Ön lisans	6	61.75	.880	2	.644	p>.05
	Lisans	97	55.39				
	Y.lisans	9	64.94				
	Toplam	112					
<i>Sağduyu</i>	Ön lisans	6	73.83	5.40	2	.067	p>.05
	Lisans	97	53.70				
	Y.lisans	9	75.11				
	Toplam	112					
<i>Objektiflik</i>	Ön lisans	6	56.92	2.35	2	.309	P>.05
	Lisans	97	55.01				
	Y.lisans	9	72.28				
	Toplam	112					
<i>Dürüstlük</i>	Ön lisans	6	70.75	7.73	2	.021*	U=19.00 Z=2.91 1>2
	Lisans	97	53.25				
	Y.lisans	9	82.00				
	Toplam	112					
<i>Sorumluluk</i>	Ön lisans	6	76.17	2.49	2	.287	P>.05
	Lisans	97	55.04				
	Y.lisans	9	59.11				
	Toplam	112					

*P<.05,

Tablo 8'e göre; eğitim durumları ile "meslek ahlakı, sağduyu, objektiflik ve sorumluluk" alt boyutlarında anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir. Yalnızca eğitim durumu ile "dürüstlük" alt boyutu arasında bir farklılık mevcuttur ($\chi^2_{(2-109)}=7.73$, $p<.05$). Gruplar arası bu farklılık Mann Whitney U Testine göre, ön lisans mezunları ile lisans mezunları arasındadır ($U= 19.00$, $p<.05$). Ön lisans mezunları, lisans mezunlarına göre denetmenlerin davranışlarını daha olumlu bulmaktadırlar.

Tablo 9'a göre; öğretmenlerin çalıştıkları okul türüne göre çift yönlü ANOVA sonuçları öğretmenlerin denetmenleri algılayışlarında bir farklılaşma görülmemiştir. Öğretmenlerin cinsiyetine ($F_{(2-109)}=,861$, $p>.05$), mesleki deneyimlerine göre ($F_{(2-109)}=,107$, $p>.05$) ve eğitim düzeylerine göre ($F_{(2-109)}=2,49$, $p>.05$) değerlerde anlamlı farklılık oluşmamıştır.

Tablo 9. Okul türü açısından öğretmenlerin cinsiyet, kıdem ve eğitim düzeyine göre denetmenleri algılayışlarında farklılık olup olmadığını gösteren çift yönlü ANOVA sonuçları

Okul Türü	Cinsiyet	n	\bar{x}	Ss	Sd	F	p
İlköğretim	Kadın	30	3,01	0,59	2	,861	,355
	Erkek	22	2,98	0,51			
Ortaöğretim	Kadın	33	3,54	0,51	2	,107	,899
	Erkek	27	3,61	0,52			
Okul Türü	Kıdem	n	\bar{x}	Ss	Sd	F	p
İlköğretim	1 – 10 Yıl	35	2,97	0,54	2	,107	,899
	11 – 20 Yıl	13	3,01	0,61			
	21 Yıl +	4	3,16	0,31			
Ortaöğretim	1 – 10 Yıl	16	3,57	0,51	2	,107	,899
	11 – 20 Yıl	29	3,53	0,54			
	21 Yıl +	15	3,83	0,45			
Okul Türü	Eğitim Düzeyi	n	\bar{x}	Ss	Sd	F	p
İlköğretim	Önlisans	3	3,23	0,34	2	2,49	,087
	Lisans	47	2,94	0,53			
	Y. Lisans	2	3,89	0,73			
Ortaöğretim	Önlisans	3	3,88	0,34	2	2,49	,087
	Lisans	50	3,60	0,52			
	Y. Lisans	7	3,65	0,62			

* $p>.05$

Tablo 10. Etik faktör alt boyutlara ilişkin faktörler arası korelasyon matrisi

Faktörler	1	2	3	4	5
1. Meslek Ahlakı	1.00				
2. Sağduyu	.622**	1.00			
3. Objektiflik	.775**	.694**	1.00		
4. Dürüstlük	.651**	.725**	.700**	1.00	
5. Sorumluluk	.534**	.525**	.585**	.430**	1.00

N=112, ** $p<.01$

Etik faktörlerin birbiri ile olan ilişkileri için hesaplanan Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Katsayıları Tablo 10'da verilmiştir. Burada en yüksek korelasyonun “objektiflik” faktör alt boyutu ile “meslek ahlakı” faktör alt boyutu arasında olduğu görülmektedir. Öğretmenler denetmenlerin denetimlerinde “meslek ahlakı”na uygun olarak “objektiflik” kriterini ön planda tutmaları gerektiğine inanmaktadırlar. En düşük ilişki ise; “sorumluluk” ile “dürüstlük” alt boyutları arasındadır. Öğretmenler, denetmenlerin sorumlu oldukları alanlara ilişkin konularda aynı derecede dürüst davranmadıklarını düşünmektedirler. Örneğin, “denetim zamanının önceden haber verir, derse öğretmenle girer, korku ve panik havası yaratmaktan çekinir” gibi ifadelerde denetmenlerin sorumluluklarını ($\bar{x}=3.35$) orta derecede, “hoşgörülü olma, objektif ve tarafsız davranma, öğretmenlerin değerli olduğuna inanma” gibi “dürüstlük” boyutuna ($\bar{x}=3.01$) ilişkin davranışlarını da yine orta düzeyde dürüst olarak algılamaktadır.

Sonuç ve Tartışma

Eğitim denetmenleri ile Bakanlık denetmenlerinin etik davranışlarına ilişkin öğretmenlerin algılarına yönelik olarak yapılan araştırma sonuçlarına göre; “meslek ahlakı”, “sağduyu”, “objektiflik”, “dürüstlük”, “sorumluluk” adı altında beş etik alt boyut tespit edilmiştir. Faktörlerin aritmetik ortalamaları dikkate alındığında öğretmenler “dürüstlük” ve “sağduyulu olma” alt boyutlarında denetmenlerin davranışlarını yeterli düzeyde etik bulmamışlardır. Ancak, “meslek ahlakı” alt boyutundaki ifadelerde hem ilköğretimde çalışan, hem de ortaöğretimde çalışan öğretmenler denetmenlerin davranışlarını etik ilkelere uygun olarak değerlendirmişlerdir. Buna göre öğretmenler denetmenlerin; “öğretmenleri kendi inançları için zorlamamakta, inceleme ve araştırma için gerekli olmadıkça özel yaşama ilişkin bilgi istememekte, yasalar çerçevesinde görevlerini yapmaya çalışmaktadırlar” ifadelerine uygun etik davranış sergilediklerini düşünmektedirler. Toprakçı, Bozpolat ve Buldur’un(2010) yaptığı çalışmada “öğretmenlerin, mesleğin yasalara uygun yürütülmesi” konusundaki etik davranışlara önem verdikleri belirtilmiştir. Öğretmenlerin bu davranışları denetmenlerinde de görmek istemeleri doğaldır. Aslan ve diğerleri (2009) tarafından yapılan araştırmaya göre de öğretmenler “görev bilinci ve insani duyarlılık” boyutlarını etik olarak öne çıkarmışlardır. Çelebi ve Akbağ’ın (2012), araştırmasında da öğretmenlerin en fazla etik olarak “insani duyarlılık” ve “görev bilinci” alt boyutlarındaki davranışları benimsedikleri görülmüştür. Buradaki “görev bilinci” “meslek ahlakı” ile örtüşmektedir. Kayıkçı ve Uygur’un (2010), yaptıkları çalışmada da öğretmenlerin “adalet, hoşgörü ve saygı” boyutlarının öncelikli olarak kabul edilen mesleki etik ilkeler olduğu belirtilmiştir. “Dürüstlük” alt boyutundaki ifadelerde de öğretmenler, denetmenlerin yeteri kadar dürüst davranmadığını düşünmektedirler.

“Sağduyu” alt boyutundaki ifadelerle göre öğretmenler denetmenlerin; “öğretmenleri dinler, kusur aramaya çalışmaz, onları tanımaya çalışır, öğretmenleri değerlendirmede kişisel görüşlerini öne çıkarmaz, mesleğini bir baskı aracı olarak kullanmaz, sözleriyle davranışları tutarlıdır, deneyimlerini öğretmenlerle paylaşır” ifadelerinde de denetmen davranışlarını orta düzeyde etik bulmaktadırlar. Halbuki MEB’lığının “İlköğretim Başkanlıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesi’nde (2001) rehberlik boyutuna ilişkin olarak denetimin “ rehberlik ve geliştirme amaçlı demokratik bir süreç olduğu, işbirlikçilik, katılımcılık, bilimsellik, objektiflik ve verimlilik” esaslarına uygun yapılması gerektiği vurgulanmaktadır. “Dürüstlük” alt boyutunda da öğretmenler; denetmenlerin “dürüst ve objektif davranmaları, hoşgörülü olmaları, resmiyet ve gizliliğe önem vermeleri ve öğretmenlerin değerli olduğuna inanmaları” ile ilgili davranışlarını da yeteri kadar etik bulmamaktadırlar.

Bostancı ve Yolcu’nun(2011) yaptıkları araştırmada, öğretmenlerin “dürüstlük, hoşgörü, demokrasi, sorumluluk, adalet” kavramlarını öne çıkardıkları görülmektedir. Özmen ve Güngör’ün (2008) yaptıkları araştırmada ise öğretmenler, ilköğretim denetmenlerinin eğitim ve öğretimi geliştirici plan, program ve etkinlikler yapma yerine, önemsiz, gelişmeye katkısı olmayacak şekli unsurlar üzerinde yoğunlaştıklarını ve zaman harcadıklarını, Burgaz’ın (1995) yaptığı çalışmada da “denetmenlerin öğretmenlerle yeteri kadar iletişim kuramadıklarını” ortaya koymuştur. Ünal ve Sığırcı’nın (2000) yaptığı araştırmaya göre de öğretmenler, denetmenleri “öğretici, rehberlik yapan, destekleyen, yönlendiren, takdir eden, özendirilen, güven veren kişiler olarak” görmek istediklerini belirtmişlerdir.

Okul türüne göre (ilköğretim ve ortaöğretimde çalışan öğretmenler) öğretmenler, tüm alt boyutlarda denetim sürecinde bakanlık denetmenlerini, eğitim denetmenlerine göre daha etik ilkelere bağlı davrandıklarını düşünmektedirler.

Cinsiyet değişkenine göre bu çalışmada öğretmenlerin, denetmenlerin davranışlarının etik olup olmadığı konusundaki algılarında bir farklılık görülmemiştir. Yılmaz (2005), Demirtaş ve Ersözlü (2007), Akyıldız (2009), Toprakçı, Bozpolat ve Buldur (2010) un yaptığı araştırmada da öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre denetmenlerin etik davranışlarını algılayışlarında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Ancak, Pelit ve Güçer’in (2005) araştırmasında, öğretmenlerin mesleki etik algılarının cinsiyet boyutunda kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre etik ilkeleri daha fazla önemsedikleri görülmüştür (2005:83). Uğurlu (2010:72) tarafından yapılan benzer bir araştırmada ise, erkek öğretmenler, kadın öğretmenlere göre denetmenlerin etik davranışlarını daha etik bulmaktadırlar.

Öğretmenler, denetmenlerin davranışlarını mesleki deneyim ve eğitim düzeyine göre farklı yorumlamaktadırlar. Bu araştırmada öğretmenlerin mesleki deneyimlerine göre denetmenlerin etik davranışlarında “objektiflik”, “dürüstlük” ve “sorumluluk” alt boyutlarında mesleki deneyimi az

olan öğretmenlerle, mesleki deneyimi fazla olan öğretmenler arasında bir farklılaşma mevcuttur. “Objektiflik ve dürüstlük” alt boyutlarındaki farklılaşma, mesleki deneyimi 1-10 yıl olan öğretmenlerle mesleki deneyimi 11-20 yıl arasında olan öğretmenler arasındadır. “Sorumluluk” alt boyutunda ise farklılık 1-10 yıllık öğretmenler ile 20 yıl ve üzerinde olan öğretmenler arasındadır. Mesleki deneyim arttıkça öğretmenler denetmenlerini daha sorumluluk sahibi olarak algılamışlardır. Yine Bostancı ve Yolcu’nun(2011) yaptığı çalışmada 20 yıl ve üzeri öğretmenlerin 1-10 yıl kıdeme sahip öğretmenlere göre “sorumluluk” boyutunda yöneticilerin öğretmen performansını değerlendirmede etik ilkelere uyma düzeylerini daha yüksek düzeyde algılamışlardır. “Demirtaş ve Ersözlü’nün (2007) çalışmasında da “teftişin milli eğitimin temel ilkelerine uygun hareket edildiği ve teftiş sırasında mesleki kişiliğe saygı boyutlarında” 11yıl ve üzerindeki öğretmenlerin, 10 yıldan az deneyimli öğretmenlere göre daha etik ilkelere bağlı davrandıkları ortaya konulmuştur. Toprakçı, Bozpolat ve Buldur’un (2010), Şişman ve Acat’ın (2003) yaptığı çalışmada da öğretmenlerin mesleğin etik kurallarına uyma konusunda mesleki deneyim arttıkça mesleğin etik değerlerini daha çok benimsedikleri görülmüştür.

Araştırmada, öğretmenlerin eğitim düzeyi ile “dürüstlük” alt boyutu arasında anlamlı bir farklılaşma mevcuttur. Buradaki anlamlı farklılık ön lisans mezunları ile lisans mezunları arasındadır. Ön lisans mezunları, lisans mezunlarına göre denetmenlerin davranışlarını daha etik bulurken, lisans mezunları, mesleki anlamda kendilerini geliştirme fırsatlarının olacağına ilişkin beklentileri olduğundan denetmenlerin davranışlarını fazla dürüst bulmamaktadırlar. Dağlı ve Akyıldız’ın (2009), Bostancı ve Yolcu’nun (2011) yaptığı çalışmada ise öğretmenlerin eğitim düzeyleri ile denetmenlerin etik davranışlarını algılayışları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Okul türüne göre ilköğretim ve ortaöğretim öğretmenleri birlikte değerlendirildiğinde öğretmenlerin denetmenlerini “cinsiyet, mesleki deneyim ve eğitim düzeyine göre” algılayışlarında bir farklılık görülmemiştir. Fakat genel ortalamaya bakıldığında, öğretmenler, denetmenlerin etik davranış ilkelerine bağlılıklarını algılayışlarında bakanlık denetmenlerini daha olumlu algılamışlardır. Bunun nedeni; ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenler, ilköğretim okullarındaki meslektaşlarına göre çok daha seyrek (dört yılda bir) denetim geçirmektedirler ve denetim, öğretmenlerin kariyer gelişimini doğrudan etkileyen bir unsur değildir. İlköğretimde çalışan öğretmenlerin kariyer evrelerinde ve atanmalarında denetimin rolü vardır. Bu açıdan ilköğretimdeki öğretmenler, denetim sürecinde denetmenlerin etik ilkelere bağlı kalmalarını istemektedirler. Çetinkanat ve Sağnak’ın (2010) çalışmasında da öğretmenlerin bakanlık denetmenlerini eğitim denetmenlerine göre liderlik, yardımseverlik/ cana yakınlık ve kuralcılık ve iletişim stillerini kullanmaları açısından olumlu algıladıkları yönündeki bulguları, bu araştırma ile örtüşmektedir.

Bu sonuçlar, Türk Milli Eğitim sisteminde teftiş hizmetlerinin bakanlık ve eğitim denetmenleri olarak ikili örgütlenme yapısı içinde gerçekleşmesi öğretmenlerin görüşlerinde de farklılık yaratmakta, deneticilerin etik ilkelere ne ölçüde uyduğu gerçeğini de ortaya koymaktadır. Bu durum, hizmetlerin bütünlük ve derinlikten yoksun bir biçimde sürdürülmesine, hatta kimi zaman, emek, para ve zaman kaybına neden olmaktadır (Binbaşıoğlu, 2006:42-43). Bu araştırma sonuçlarına göre şu öneriler getirilebilir:

Denetmenlerin mesleki yönden daha iyi gelişmesinin sağlanması ve denetim alanında etkili politikaların üretilmesi için etik değerlerin benimsetilmesine yönelik seminerler, çalıştaylar yapılmalıdır. Bu suretle denetmenlerin etik davranmaya daha çok özen göstermeleri sağlanabilir. Bilhassa eğitim denetmenlerin yetiştirilmesinde hizmet öncesi ve hizmet sonrasında eğitimlerinde “etik” konusuna ayrı bir önem verilmelidir. Denetmenlerin hizmet içi eğitimlerinde “iletişim becerileri, örgütsel bağlılık ve güven” gibi konulara odaklanılmalıdır.

Bakanlık denetmenlerin öğretmenlere davranışları öğretmenler tarafından daha etik olarak algılandığı göz önüne alındığında, eğitim denetmenlerinin neden etik olmayan davranışlar sergilediği araştırılmalıdır.

Ayrıca bu çalışmanın, öğretmenlerle odak grup görüşmesi gibi nitel araştırma yöntemleriyle de desteklenmesinde fayda vardır.

Kaynakça

- Akarsu, B. (1979). *Felsefe terimleri sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Akbaba-Altun, S. (2003) “Eğitim yönetimi ve değerler. *Değerler Eğitim Dergisi*. (1)1. Ocak/January, 2003.
- Aktaş, A. M.(2002).Orduda sosyal hizmet. *KHO Savunma Bilimleri Dergisi*.(1)1. Aralık/December.
- Akyıldız, S. (2007). *İlköğretim denetmenlerinin etik davranışlarına ilişkin öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Diyarbakır. Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Argüden, Y.(2003). *Kamu yönetimi ve etik değerler*. Dünya Gazetesi. 11 Temmuz.
- Aslan, A. E.; Çelebi, N.; Akdağ, B.; Yüksel, M.; Canel, A. N.; İmamoğlu, S. ve Dündar, S. (2009). A Study on professional ethic perceptions of teachers and school principals. *European Journal of Educational Studies*.(1)3: 145 – 167.
- Aydın, İ P. (2001). *Yönetmel, mesleki ve örgütsel etik*. Ankara: PegemA.

Başar, H.(2006). Türkiye’de eğitim denetimi. Ed: M. Hesapçıoğlu, A. Durmuş. Ankara: Nobel Yayınları. 158 – 165.

Başaran, İ.E.(2000). *Eğitim yönetimi. Nitelikli okul*. Ankara: Feryal Matbaası.

Binbaşıoğlu, C.(2006). Türkiye’de Milli Eğitim Bakanlığı örgütü: Kuruluş ve gelişmesi. *Türkiye’de eğitim bilimleri: Bir bilanço denemesi*. Ed: M. Hesapçıoğlu, A. Durmuş. Ankara: Nobel Basımevi: 25-54.

Bostancı, A.B.ve Yolcu, H. (2011). İlköğretim okulu yöneticilerinin öğretmen performansını değerlendirmede etik ilkelere uyma düzeyleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*.8(1), 922-940.

Burgaz, B.(1995). İlköğretim kurumlarının denetiminde yeterince yerine getirilmediği görülen bazı denetim rolleri ve nedenleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.11, 127-134.

Bursalıoğlu, Z. (1987). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış*. Ankara: A.Ü. Eğitim Fakültesi Yayınları. No:170.

Büyükoztürk, Ş.(2007).*Sosyal bilimler için veriler analizi el kitabı*.7. Baskı, Ankara: Pegem Yayıncılık.

Çelebi, N. ve Akbağ, M. (2012) Genel liselerde çalışan öğretmenlerin etik davranışlarını belirlemeye yönelik bir araştırma. *International online journal of educational Science (Iojes)*. 4(2), 425-441

Çetinkanat, C. ve Sağnak, M. (2010). İlköğretim ve Bakanlık müfettişlerinin iletişim stillerinin karşılaştırılması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H:U:Journal of Education)*. 38: 35-43.

Dağlı, A. ve Akyıldız, S. (2009). “İlköğretim öğretmenlerinin görüşlerine göre ilköğretim denetmenlerinin etik davranışları. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*.(13): 27-38.

Demirtaş, Z. ve Ersözlü, A.,(2007). İlköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri bağlamında teftiş sürecinde etik.(Tokat ili örneği). *Anadolu Bölgesi Araştırmaları*. 6(1), 89-94

Durkheim, E. (1949). *Meslek ahlakı*. Dünya edebiyatından tercüme. Fransız klasikleri. Çev: M. Karasan. Ankara: Milli Eğitim Basımevi. No: 164.

Haynes, F. (2002). *Eğitimde etik*. Çev: S. K. Akbaş. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Kahraman, N. (2003).*İlköğretim denetçilerin mesleki etik ilkeleri ve bu etik ilkelere uyma düzeyleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kayıkçı, K. ve Uygur, Ö.(2010).İlköğretim okullarının denetiminde mesleki etik. *İkinci uluslararası katılımlı eğitim denetimi kongresi bildiriler kitabı. 23-25 Haziran 2010*. T.Karaköse; K.Yılmaz &Y.Altınkurt (Edit.).Ankara: Nobel Basım Yayım Dağıtım, 289-299.

Kuçuradi, İ. (2008). *Etik*. Ankara: Meteksan.

Çelebi, N. (2012). Eğitim denetmenleri ile Bakanlık denetmenlerinin etik davranışlarına ilişkin öğretmen görüşleri. *International Journal of Human Sciences* [Online]. (9)2, 667-690.

MEB Mevzuat. (2001). Milli Eğitim Bakanlığı ilköğretim müfettişleri başkanlıkları rehberlik ve teftiş yönergesi. *Tebliğler Dergisi*, 2001/25 /21.

Özdemir, M. (2008). Kamu yönetiminde etik. *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. (4) 7, 179-195.

Özdemir, S. (2000). *Eğitimde örgütsel yenileşme*. Ankara: PegemA Yayıncılık.

Özmen, F. ve Güngör, A. (2008). Eğitim denetiminde etik. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 9 (15) Bahar, 137-155.

Pelit, E. ve Güçer, E.(2005).Ticaret ve turizm meslek dersi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğiyle ilgili etik olmayan davranışlara ilişkin algılamaları. 2. *Siyasette ve Yönetimde Etik Sempozyumu*. 18-19 Kasım 2005.Adapazarı. Sakarya Üniversitesi:347-360.

Pieper, A.(1999).*Etiğe giriş*. Çev.V. Atayman ve Sezer. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Resmi Gazete (2011). *Millî Eğitim Bakanlığının teşkilat ve görevleri hakkında kanun hükmünde kararname*. 14.09.2011 – 28054

_____.(2005). *Denetim görevlilerinin uyacakları mesleki etik davranış ilkeleri hakkında yönetmelik*. 14.09.2005-27699.

_____.(1992). *Millî Eğitim Bakanlığının teşkilat ve görevleri hakkında kanun*. 27.05.1992 -21240.

Saylı, H. ve Kızıldağ, D. (2007).Yönetsel etik ve yönetsel etiğin oluşmasında insan kaynakları yönetiminin rolünü belirlemeye yönelik bir analiz. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 9(1), 231-251.

Smith, D.& Goldblatt, P. (2006). *Ethics and the teaching profession*. Retrived October 14, 2011, from http://www.isatt.org/ISATT-papers/ISATT-papers/D. Smith_Ethics and the Teaching Profession. pdf.

Starratt, R. J.(2005). 2005: Standards of Ethical Learning and Teaching. In S. Gordon (Ed.), *Standards for Instructional Supervision* (pp. 49-62). Larchmont, NY: Eye on Education.

Sünbül, A. M. (1996). Öğretmen niteliği ve geliştirilmesi. *Eğitim Yönetimi Dergisi*. s.4: 597-608.

Şişman, M. ve Acat, M. B. (2003). Öğretmenlik uygulaması çalışmalarının öğretmenlik mesleğinin algılanmasındaki etkisi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 235-250.

TDK. (2008). *Türk Dil Kurumu Sözlüğü*. 29 Kasım 2009 tarihinde <http://tdkterim.gov.tr> adresinden indirildi.

Toprakçı, E.; Bozpolat, E. ve Buldur,S. (2010).Öğretmen davranışlarının kamu meslek etiği ilkelerine uygunluğu. *e-International Journal of Educational Research*. 1(2): 35-50.

Türkiye Yükseköğretim Stratejisi Dökümanı. (2004). *Taslak Rapor*. 3. 3. Strateji..... 1974- 2004. 29 Kasım 2009 tarihinde eua.cu.edu.tr/files/turkiyeninyuksekogretimstratejisi.pdf adresinden indirildi.

Çelebi, N. (2012). Eğitim denetmenleri ile Bakanlık denetmenlerinin etik davranışlarına ilişkin öğretmen görüşleri. *International Journal of Human Sciences* [Online]. (9)2, 667-690.

The United Nations. (2002). *Implementation of the International Code of Conduct for Public Officials*. Retrived October 14, 2011, from <http://www.un.org/>.

Uğurlu, C. T.(2010). “Öğretmenlerin eğitim denetçilerinin etik davranışlarına ilişkin görüşleri. e-*International Journal Of Educational Research*. 1(2): 66-78.

Vacca, J.A. (1986). An analysis of teacher evaluation: The state of the art in Kansas. *Dissertation Abstracts International*. 46(10), 886.

Yetişken, H. (2005). Meslek normlarının etik imkanı ve sınırları [Profession norms' ethic opportunities and limitations]. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*. (22).1,73-78.

Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi. 7. Baskı.

Yılmaz, E. (2005). Etik liderlik ölçeği'nin geçerlik ve güvenirlik çalışması, *XIV.Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı*, 808-814, Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Yüksel, C. (2005). Türk kamu yönetiminde etik mevzuatı değerlendirmesi ve çözüm önerileri. 2. *Siyasette ve yönetimde etik sempozyumu*. *Sakarya Üniversitesi: 18-19 Kasım 2005*. 347-360.

Extended Abstract

Educational administration process is constructed by decision making, planning, organizing, communicating, coordinating and supervising (Başar, 2006). The aim of supervision in education system is to provide and maintain school's efficiency (Başaran, 2000; Bursalıoğlu, 1987). In this respect educational supervisors play significant roles in educational system.

Ethics examine the moral values of human's actions. There are two basic factors play role on the behaviors of Educational Supervisors; codes and ethical values (Özdemir, 2008). Ethical behaviour principles are not sort of information, but they are just unconscious behaviours. Values tell us which behaviour is appropriate, whereas ethics tell us what to do with these thoughts and behaviours and how to apply them (Aktaş, 2002; Kuçuradi, 1988; Pieper, 1999; Haynes, 2002).

According to Durkheim (1949), professional ethics are a kind of ethics constructed by a group of professionals. The influence of these ethical principals depends on the power of this group of professionals (Cited in Özmen and Güngör, 2008; Akbaba- Altun, 2003). Although, regulations and codes that set the goals and processes of the organizations specify the behaviours of administrators and employers, it should be kept in mind that employees sometimes may not obey these rules (Aydın, 2001; Sünbül, 1996; Starrat, 2005).

Adaptation of ethical behaviours should start on head administration, and should be transferred to middle level administrators and finally to all employees. In this context, teachers are also expected to modelise their administrators' and supervisors' ethical behaviors since they are role models for teachers. Moreover, teachers should be role models to their students with their behaviors (Aslan and others, 2009; Smith and Goldblatt, 2007).

In public administration, ethics are a crucial issue when settling trust on the state and its institutions (Yüksel, 2005). The ethic principles in public administration are published by United Nations (UN, 2002). In Turkey, there is a law published on the Official Journal (number: 27699) titled "Supervisors' Professional Ethical Behaviors". According to this regulation, ethical principals are: (1) Objectivity, (2) Equality, (3) Honesty, (4) Confidentiality, (5) Avoidance of conflict of interest, (6) Kindness and Respect, (7) Competence (Official Journal, 2005). According to Law of Primary Education (number of 222), primary schools are supervised by educational supervisors. On the other hand, high schools (Academic, Science and Vocational) are supervised by ministry's supervisors. Therefore, educational supervisors and ministry's supervisors have important duty on enhancing administration processes and encourage ethical behaviours (Argüden, 2003).

Various researches held on the educational supervisors' ethical behaviors showed that those supervisors are not competent enough, and those supervisors break some ethical rules and sometimes don't behave ethically when they are evaluating teachers' performance (Özmen and Güngör, 2008; Kahraman, 2003; Dağlı and Akyıldız, 2009; Ümmet and İnal, 2010).

Aim of Research

The aim of this research is to find out the views of teachers about the ethical behaviours of educational supervisors and ministry's supervisors. The answers to these questions are tried to be found out:

1. Which sub-dimensions do teachers perceive supervisors' ethical behaviours?
2. Is there a meaningful difference between teachers' views according to school type?
3. Is there a meaningful difference about each sub-dimension of teachers' views according to (a) gender, (b) experience, (c) educational level?
4. Is there a meaningful difference about teachers' perceptions between (a) gender, (b) experience, (c) educational level?

Method

The model of the research is descriptive survey. The sampling of research is formed by 112 teachers working in Avclar, Istanbul in the academic year of 2010 – 2011. The research was conducted with 112 teachers. 52 of these teachers were working in high school while 60 of them were working in primary school. Teachers filling the survey are selected among those who have been already supervised at least once.

Measurement Tool

The scale tool used in this research is developed by Akyıldız (2007) to measure teachers' perception of ethical behavior. The scale has 37 items and formed as 5 point Likert type scale. Internal consistency of the scale is found .95. Factorial sub-dimensions' item total correlation coefficients are between .75 and .46.

Analysis of Data

Statistical analysis of data is tested using SPSS 15 version. The methods used in analysis process are factorial analysis, independent samples t test, two-way ANOVA, independent samples non-parametric Kruskal Wallis H, Mann Whitney U. According to the results of factorial analysis, teachers' perception of ethical behaviours are formed within 5 groups. These sub-dimensions are: "professional moral", "common sense", "honesty", "objectivity", "responsibility".

Discussion and Conclusions

According to teachers' perceptions, supervisors' ethical behaviors are formed within 5 sub-dimensions. These sub-dimensions are: "professional moral", "common sense", "honesty", "objectivity" and "responsibility". Especially on the sub-dimensions of "honesty" and "common sense", teachers are found supervisors insufficient. According to teachers' perception, supervisors' ethical behaviors in supervisors' process are, generally, found convenient with ethical rules. However, teachers' perception is found out meaningfully different considering school type. This difference in perception is in favor of ministry's supervisors. Also, each sub-dimensions is examined and "objectivity, honesty and responsibility" sub-dimensions are found different according to professional experience, and "honesty" as a sub-dimension found different according to educational level. According to the results of the research, teachers found ministry's supervisors more positive than educational supervisors.

There is no difference between teachers' perceptions according to teacher's gender (Yılmaz, 2005; Demirtaş and Ersözlü, 2007; Akyıldız, 2009; Toprakçı, Bozpolat and Buldur, 2010). On the other hand, some previous research found meaningful differences according to teacher's gender (Uğurlu, 2010, Pelit and Güçer, 2005). According to professional experience, there is a meaningful difference between teachers' perception. Especially, on the sub-dimensions of "objectivity", "honesty", and "responsibility", differences are found according to professional experience and "honesty" according to educational level.

Teachers with professional experience of less than ten years found supervisors less ethical than those with 11 years and more experienced. These findings are also supported by other research results (Toprakçı, Bozpolat and Buldur, 2010; Sisman and Acat, 2003). On the other hand, teachers with associate degree pointed out that their supervisors have more ethical behaviors than teachers with a bachelor's degree.

These results confirm that dual organization of supervision at Ministry of National Education has some complications on effectiveness and efficiency. Although there is law about public's supervision ethics, there should be special ethics standards throughout the country. Seminars and workshops should be organized for supervisors' effectiveness. Also, some in service and professional improvement training programs should be prepared and applied for supervisors about professional ethical behaviours.